

Illustration: STAFFAN SOMMELIUS

HD/NST B33
Torsd. 1 febr 2007.

Dåliga polisutredningar hotar rättssäkerheten

Angående Mats Kroon (m), advokat, Åstorp, och rubriken "Medverkansansvar finns - men är det tillräckligt?", Debatt 13/1.

Visst behöver lagarna skärpas och förtydligas, men det finns även andra förklaringar till att starkt misstänkta går fria även vid allvarliga brott. Som nämndeman i hovrätten den senaste mandatperioden tyckte jag mig se några förklaringar till problemen.

Den främsta orsaken är nog polisutredningarna. Dessa är ibland motsägelsefulla och inte uttömmande nog. Detta kan bero på resursbrist men även på bristande kompetens, erfarenhet och engagemang eller rentav slarv. Men kanske är det inte så konstigt att det blir fel i polisens svåra och många gånger otacksamma arbetet?

Under överläggningarna i domstolen kunde vi dock känna stor frustration när väsentliga uppgifter och utredningar saknades eller var motstridiga och att åklagaren därför inte kunnat föra fram sin talan klart nog. Detta har även hänt i kända mål som Palme-mordet, Lindome-fallet, Catrin da Costastyckningen med flera och nyligen Julia-mordet i Höganäs. För övrigt finns åtskilliga exempel på att brottslingar skulle kunna ha tagits

på bar gärning om inte polisen förvarnat genom att ha sina sirener påslagna hela vägen under uttryckningen.

En annan förklaring är att åklagarna inte alltid utformar sina åtal skickligt nog med tillräckliga re-

"Tyvärr är erfarenheten att många inom rättsväsendet gärna höjer garden och stänger visiret än fördomsfritt undersöker om det möjligen ligger något i den kritik som framförs."

serv-alternativ, som ju måste anges i förväg för den händelse huvudåtalet inte bifalls. Dessa missar kan bero på övermod och slarv. I komplicerade mål har åklagarna den svåra uppgiften att vara både pedagogisk och strukturerad förutom strikt objektiv, vilket inte alla klarar bra nog varje dag.

Domstolsjuristerna har mycket att lyssna på och läsa in under kort tid och är personligen sällan hemmastadda med de människor och miljöer som avhandlas. I avsaknad av detta vore viss psykologiutbildning önskvärd, men lyser i dag med sin sorgliga frånvaro. Många brott är ständigt återkommande, vilket riskerar odla ödesdigra fördomar för att sedan rutinbehandlas enligt mall. Att den som avviker från "normen" löper större risk att straffas än en väletablerad Svensson konstaterades i studien Likhet inför lagen från Stockholms Universitet 2006.

Som försvarare på den åtalades sida och målsägarbiträde på brottsoffrets sida uppträder oftast advokater. Här finns en påtaglig skillnad i engagemang och yrkeskunnande. Några fajtas på kniven som de legosoldater de faktiskt är, medan andra inte tycks ha så mycket att tillföra. När bedömningen står och väger kan ett hängivet försvar med fantasifulla men sakliga argument göra stor skillnad för utgången i målet. För den som kan och får välja, gäller det alltså att försöka hitta rätt processombud.

Lagstiftaren främst och slutligen - det vill säga riksdagsmännen - är inte alltid så sakkunniga och kreativa som man kunde önska.

Ibland kompenserar man detta med en viss beskäftighet och fördomsfullhet, vilket fördröjer utvecklingen av lagreglerna i de skilda rättsområdena.

Tyvärr är erfarenheten att många inom rättsväsendet gärna höjer garden och stänger visiret än fördomsfritt undersöker om det möjligen ligger något i den kritik som framförs. För samhällsutvecklingen vore det bättre om fler jurister medverkade i debatten i likhet med advokat Kroon, för att inte tala om Justitiekansler Göran Lambertz, som rakryggat lyft fram sin upptäckt av en missriktad kåranda och att domstolarnas bevishantering kan förtjäna kritik.

Hoppas bara att JK inte blundar för det osunda hänsynstagandet mellan och inom andra grupper i rättsapparaten, vilket inte tillför något gott utan bara ger upphov till problem för medborgarna. Eftersom rättskänsla och civilkurage inte automatiskt följer med uppdraget eller utbildningen bör rättsvärdande politiker och beslutsfattare lägga särskilt fokus på dessa grundläggande mänskliga egenskaper.

Bertil Burström (kd)
Munka Ljungby